8328

Bibl. Jag.

III

8328
III

Pawlicki Stefan

1) Książęta świeccy i Stolica św.

2) De Ecclesiae Romanae auctoritate

De Ecclesiae Romanae auctoritate

Ita inscribitur lib. VI. Melchioris Cani de locis theologicis. Primo vero cap. exponit adversariorum argumenta, quibus Petri successorum auctoritas infallibilis oppugnatur, quae postea nobis erunt breviter recensenda. Praetermittimus autem causas, quibus adducti Romanorum Pontiff. auctoritati quintum locum adsignavit inter theologiae τόπους, non primum.

Tertio cap. enunciat auctor tres propositiones, quibus Petri in fide firmitas ab ipso ad successores ejus derivari dicitur. Quorum prima sic habet:
Petrus Ap. fuit a Christo institutus pastor Ecclesiae universalis.

Probatur: ex testimonio Jo. 21 pasce oves meas. „Qui enim non distinxit inter has oves et illas, alienas a suo demonstravit ovili, quae Petrum pastorem non recognosceret" Ita argumentantur Innocentius (de majo. et obe. c. Solitae) et Bernard. de consid. ad Eugen. c. 6.
Dominus non expressit solum Simonis proprium nomen, sed patris etiam nomenclaturam adjecit, ne ulla posset ambiguitate Petri potestas eludi aut perverse in alium torqueri.

2° ex testimonio Matth. 16. Beatus es Simon Bar Jona, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in coelis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam etc.

Super hanc petram i. e. super te o Petre – ut exponit Hilarius in Matth. Ambros. serm. 47 de fide Petri. Cyprian. ep. ad Quint. Hieron. contra Jovin. lib. I. et ad Matth. et ep. ad Marcellam et in Isa. 2 et 16. (Quamvis aliter in concione de Penter.) Chrysost. hom. 55 in Matth. Cyrill. in Jo. lib. II c. 12. Orig. hom. 1 in Matth. hom. 5 in Exod. Theophyl. Luc. 22 Gregor. ep. ad Maurit. Imp. ep. ad Eulog. Alex. Ep. Leo conc. 2 de app. Petro et Paulo. ep. ad Flavian. Tertull. de praescr. haer. Epiph. in Ancor. Dionys. in ep. ad Timoth.: Petrum a Paulo vocatum esse fun-

damentū Ecclesiae.
Concil. deniq Chalced. vocat Petrū petrā ē crepidinē Ecclesiae cathol. fateturq Ecclesiā cathol. super Petrū esse aedificatā.

August. tamē in Jo. homil. ult. ē de verb. Dom. hom. 13 veritq ē id concedere. At retract. I. 21 communē sanctoq sensū nō reprobat.

Cū vero idē sit secundū metaphorā domus fundamentū quod servata corporis analogia caput, manifeste colligitur, Petrū ut ecclesiae caput ita etiā fundamentū esse. Cur autē nomen capitis in Petro vereamur, si rectorē oviū Cti eū negare nō possumus? Nā populi rectores capita dicuntur – Amos VI. Saul quoque, quoniā rex erat, caput populi dicitur – Reg. I. 15.

Bucerq autē impudentissime negat Petrū ab ullo Patrū unquā fuisse caput ecclesiae vocatū. Nā Evaristq, Alex. I. Pius I. Gregor. Athan. Chrysost. Concil. Chalced. Concil. Cp VII non obscure Petrū ejq successores ecclesiae caput appellavere.

Fateamur igitur Petrū ē caput ē fundamentū ē rectorē pastoremq esse a Cto constitutū ecclesiae universalis. Haec enī omnia adeo sibi cohaerent ut si unū ex illis tollas, reliqua tollere necesse sit.

Obj. Clemens. dispo. lib. VI: Petrq Jacobq ē Joannes quamvis a Cto fuerint omnibq pene praelati, tamen nō sibi vindicabant primatq gloriā, sed Jacobū qui dicebatur Justq Apostoloq Ep. statuunt. – Non igitur Clementi Petrq erat pastor ecclesiae universalis.

Resp. auctor: Hierosolymoq ep. Jacobq agnoscitur, Apostoloq ep. nō agnoscitur. Quamquā apostoli aedificationis gratia, cū erant Hierosolymis, Jacobo sane plurimū deferebant: quo posteris epp exemplo essent, ut tamē subditos in aliena ecclesia se gererent.

Ad superius prolata PP. testimonia adjungenda sunt haec, quibus plane enervatur ultima haec sane futilis atque inepta objectio:

Dionys. de div. nom. c. 3. Petrum supremum fuisse decus et Theologorum columen. Euseb. H. E. II. 14 Petrum probatissimum omnium Apostolorum et maximum fidei magnificentia primorum principem. Epiph. haer. 51 Christum elegisse Petrum ut esset dux suorum discipulorum. Leo ep. ad Epp. Viennenses: Evangelii muneris sacramentum ita Dominum ad omnium Apostolorum officium pertinere voluisse, ut in beatissimo Petro omnium Apostolorum summo principaliter collocaret.

Prop. II.

Petrus cum ecclesiam docebat aut oves in fide firmabat, errare non potuit.

Probatur: ex testimonio Lucae 22. Simon Simon, ecce Satan expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.

„Cum autem oratio Christi semper fuerit exaudita (Hebr. 5) quod Christus oravit, id certe consecutus est, ne Petri fides deficeret, ut fratres posset in fide firmare"

2º ex Matth. 16. Super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non praevalebunt adversus eam.

Orig. hom. 1 in Matth.: Manifestum est, etsi non exprimatur, quod nec adversus Petrum nec adversus ecclesiam portae praevalere poterunt inferorum. Nam si praevalerent adversus petram, in qua ecclesia fundata erat, contra ecclesiam item praevalerent. Petrus ergo firmus stabat in fide, ne fabrica super ipsum fundata rueret.

„S. Petrus peculiari ratione et privilegio claves non unius coeli, sed coelorum datae sunt (Orig. hom. 6 in Matth.) claves autem coelos aperiunt, consequens fit ut omnia coelorum impedimenta tollant. At ex parte intellectus ingressum in coelos impedit ignorantia fidei, sicut ex parte voluntatis affectio prava: data est igitur Petro potestas non minus

ad tollendā ignorantiā quā ad tollendā peccata. Quaecunque itaq solvisset ē quaecunq ligasset, s. spectarent ad intellectū s. ad affectū, ea ligata fuissent solutaq in coelis. –

Act. – Viri fratres, vos scitis quoniā ab antiquis diebg Deg in nobis elegit, per os meū audire gentes verbū evangelii ē credere.

Petrū ergo peculiariter inter ceteros elegit Chrg ut eū gentes in fidei controversia nō audirent solū loquentē, sed etiā crederent.

Prop. III

Petro defuncto, divino jure ē qui illi succedat in eadē auctoritate ē potestate.

„Cū oves Chri essent usq ad consumationē saeculi futurae, decipiet profecto, qui Chrū existimabit ovili perpetuo pastorē temporariū sufficisse".

„Deg pō tempora etiā Moysis, quamdiu synagoga futura erat, instituit maximi pontificis unū tribunal summū, e cujg judicio privati omnes cives ac judices etiā minores penderent. Quid ergo? Moyses providit synagogae ē Chrg nō providit ecclesiae? An volumg, ut his diebg nō sit judex in Israël sed unusquisq quod sibi videatur bonū, id faciat ē sentiat (Judi. 17) Volumg, inquiunt, Evangelii libertatē. An ne ē libertas civitatis, nullū habere a quo regatur? ē libertas navis, sine gubernatore undis ventisq permitti? libertas ergo erit, ut quidā ait, nullū esse in schola praeceptorē, nullū in humano corpore caput, nullā mentē in homine, sed solis cupiditatibg turbari ac misceri omnia, pro libidine. Id vero ne pecudes quidē cuperent, quae intersit pastores habere, a quibg deducantur in pascua atq in eis defendantur ab injuria ferarq. Nos itaq sed ad propositū revertamur, domg una sine patrefamilias, una civitas sine rectore, ovile unū sine pastore, uno mortuo Petro, relictū ē, sed ē aliquis, qui illi in regendi ac pascendi oves auctoritate succedat." –

Quarto cap. ostendit auctor, Romanū Ep. illū esse, qui Petro ē in fidei firmitate ē in componendis religionis controversiis divino jure succedat.

Operae pretiū ē subjicere hic clara vetaq Pontificū judiciā.

Anaclet. ep. 1 de oppressione epp: difficiliores quaestiones ē majores causae ad sedē apostolicā referantur: quoniā apostoli hoc statuerant jussione Salvatoris, ut majores ē difficiles quaestiones semper ad sedē deferantur apostolicā, super quā ChrS universā construxerit ecclesiā, dicente ipso ad beatū principē apostoloȝ: Tu es etc.

Id. ep. 3 de patriarchis ē primatibꝰ: Haec sacrosancta Romana ē apostolica ecclesiā, nō ab apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatū obtinuit ē eminentiā potestatis super universas ecclesias ac totū christiani populi gregē assecuta ē, sicut ipse beato Petro ap. dixit: Tu es etc.

Evaristꝰ, episcopis Africanis ipsū de fide consulentibꝰ, haec scripsit: Ad sedē apostolicā tamquā ad caput sunt dubia referenda.

Alex. I. ep. ad omnes orthod: Hujꝰ sanctae ē apost. sedis apici summaȝ dispositiones causaȝ ē omniū negotiā ecclesiaȝ ab ipso Domino tradita sunt quasi capiti.

Sixtꝰ I ad Gallican. eccles. Eleutherꝰ ad easdē affirment Episcoporȝ judiciā ad sedē apost. referenda esse.

Piꝰ I. ep. ad omnes eccles: Hanc sanctā sedē apostol. omniū ecclesiaȝ caput Dominꝰ esse praecepit.

Idē definierunt testimoniisq probaverunt Victor ē Sixtꝰ II. Zephyrinꝰ, ep. ad epp. Sicil. Marcellꝰ ad epp. Antioch.

Euseb. ad epp. Campaniae ē Tusciae: Prima salꝰ ē, rectae fidei regulas custodire ē a constitutis patrū nullatenꝰ deviare. Nec pō Domini nostri praetermitti sententiā dicentis: Tu es Petrꝰ etc.

Et haec quae dicta sunt, reȝ probantur effectibꝰ.

Quia in sede apostol. extra maculā semper ē cathol. servata religio. –

Melchiades, ep. ad Hispaniar Epp. idē dicit quod Marcellꝰ ē supra citati.

Marcꝰ ad Athan: Sancta Rom. Eccles. quae semper immaculata mansit ē Domino providente ē B. Petro Ap. opē ferente, in futurū manebit sine ulla haereticor insultatione firma ē immobilis. Haec apostolor viva traditio. Haec sancta, ē ap. mater omniū ecclesiar Cti Ecclesia quae per D. Dei gratiā a tramite ap. traditionis nunquā errasse probatur, sed illibata finetenꝰ manet, secundū ipsiꝰ Dom. pollicitationē: Ego pro te rogavi, Petre ut nō deficiat fides tua.

Idē eodē testimonio probant

Luciꝰ ad consulta Epp. Gall. ē Hisp.

Felix ad Benignū.

Juliꝰ I ad orient. Epp.; ad epp. Antioch. ubi citat capita concilii Nicae. (XVIII ē XIX) quae nunc amplꝰ nō habentur, quibꝰ episcopis datur facultas appellandi ad sedē Rom. neq permittitur Episcopis comprovincialibꝰ accusati Pontif. causā definire ē dijudicare inconsulta sede Ap.

Auctor putat haec concilii Nicae. capita insidiā haereticor expuncta fuisse, quū Juliꝰ testetur sub juramento ea haberi in scrinio Rom. sedis ē scribat ad eos quorū plerꝰ Nicae. concilio interfuerant idēq testentur Athan. ē epp. Aegypt. in epist. ad Felicē ē ipsi quondam consortes magni concilii

Innocent. I ad Victoriu. Leo ad Theodos. jun.

Damasꝰ ad Epp. African: Sumas causar definiri absq Rom. sedis auctoritate nō licet Synodūq sine ejꝰ auctoritate fieri nō ē cathol. Nec ulla concilia rata leguntur quae nō sunt fulta apostol. auctoritate. Ē enī firmamentū a Deo fixū ē imobile omniū episcopor, Apost. sedes, ē vertex ecclesiar: supra quā Ctꝰ universalē construxit ecclesiā

Idē confirmant Innocent. I ad concilia Carthag. ē Milevitanū. Leo ep. 54 ad Anastas. ep. 67 ad epp Vienn. Gelas. ad Anastas. Aug. Vigilius in decretis. Pelag. II ad epp. Constantinop. D. Gregor. ad August. Anglor ep.

Cū ergo unanimē habeamus Petri successorū consensū, sane qui hoc negaverit, ipsius ecclesiae auctoritatē negat. Unde nō aliter ecclesiae, si quae defecerint ab unitate Rom. ad eandē receptae sunt, nisi sub hac confessionis forma:

Prima salus ē rectae fidei regulā custodire ē a constitutis patrū nullatenus deviare. Et quia nō pō D. N. J. Chr. praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus ē super hanc petrā aedificabo ecclesiā meā ē haec quae dicta sunt, rerū probantur effectibus, quia in sede apost. extra maculā semper ē cath. servata religio: anathematizamus omnes, qui contra sancta Rom. ē apo. ecclesiā suas erigunt cervices, sequentes in omnibus apost. sedē in qua ē integra ē vera Christianae religionis ē perfecta soliditas: Profitemurque sequestratos a communione ecclesiae cath. i. e. nō consentientes sedi apost. eorū nomina inter sacra recitanda nō esse mysteria qui videlicet sanctae Rom. ē apost. ecclesiae privilegia cassare nituntur." ~~Hanc~~

Quā confessionis normā praescripsit Bonif. II in ep. ad Eulal. Carthag. ep. — fecit eā Jo. Cp. ep. cū ecclesia Cp. rediret ad unionē Rom. a qua defecerat Acacio auctore — Eā misit Hormisda ad epp Hisp. exponendā ab schismaticis ad communionē eccles. redeuntibus, denique Hadrianus dedit ad VIII synod. gen.

Quinto capite eandem auctor conclusionē ostendit sanctorū veterū, qui nō fuerunt pontifices Rom. manifestis testimoniis, ne adversarii objiciant, eorum tantū relata esse testimonia, quorū tanquā in causa propria judiciū optimo debeat jure detrectari.

Iren. III. 3. Sed quoniā omniū ecclesiarū enumerare successiones valde longū ē: maximae ē antiquissimae ē omnibus cognitae, a gloriosissimis duobus App. Petro ē Paulo Romae fundatae ecclesiae eā quā habet ab App. traditionē ē annunciatā hominibus fidē,

perveniente usq ad nos, indicantes, confundimq omnes eos, qui praeter quā oportet, colligunt. Ad hanc eñ ecclesiā propter potentiorē principalitatē, necesse ē omnē convenire ecclesiā h. e. eos qui sunt undiq fideles, in qua semper conservata ē ea quae ē ab App. traditio. –

Aug. contra epist. Manich. 4 Multa sunt, quae in ecclesiae gremio me justissime tenent. Tenet ab ipsa sede Ap. Petri, cui pascendas oves suas Dominq comendavit, usq ad praesente episcopatū, sacerdotū successio.

Aug. ep. 162 ad Gloriū ē Eleusiū; ep. 166 ad Paulin.; in Joan. 56 – Contra Pelag. ē Coelest. lib. II

Contra Donatist. II. 1.

Idem docet Cyprian. ep. ad Corneliū; ep. ad Pupianū; id. de simpl. praelat.

Ambros. de excessu Satyri c. 7. Serm. 47 de fide Petri.

Cyrill. apud D. Thom. contra errores Graecor 24. q. 1 – 22. q. 2

Hieron. ep. ad Damasū de nomine Hypost. Apol. advers. Ruf. lib. I.

Bernard. ep. 131 ad Mediolan. ep. 166 ad Innoc (ē 189) ep. 237 ad Eugen. ep. 272 ad Romanos.

Capite VI eadē veritas clarissimis conciliorq testimoniis comprobatur. –

Concilii Nicaeni testimoniū jā relatū fuit cap. IV

Concil. Chalced. apud D. Thom. contra errores Graec. Epp de Concil. act. I Leo dicitur Apost. gubernare thronū, sedeq Rom. caput omniū ecclesiarq

Act. 2: Petrq per Leonē locutq ē

Act. 3. Rom. ep. vocant dominū nostrū, apostol. universalē, ejq doctrinā amplectuntur tamquā doctrinā Petri, dogmata autem concilii optant sedis apost. auctoritate confirmari. Dioscoro a Leone condemnato ajunt: Sanctissimq archiep. magnae Romae una cū ter bea-

tissimo Petro, qui ē petra ē crepido cathol. ecclesiae ē ille, qui ē rectae fidei fundamentū, nudavit eū episcopatꝰ dignitate.
Cf. etiā synodalē epistolā PP. ad Leonem, ubi gratulantur, quod tantū apost. sedi, unde religionis nostrae fons ē origo manat, Dominꝰ dederit.

In synod. V̄ gener. Constantinop. In sententia contra Anthymū Mennas archi ep. Cp. haec adjecit, quibꝰ subscripsere omnes PP: Nos apostol. sedē sequimur ē obedimꝰ, eius charitas vestra scit ē ipsiꝰ comunicatores, comunicatores habemꝰ ē condemnatos ab ipsa ē nos condemnamꝰ

In synod. VI gen. act. 4 habetur professio fidei ab Agathone Pp̄o ad PP. missa, cui subscripserunt omnes (cf. act. 8. 13. 17) Haec sic ante habet: B. Apostoli adnitente praesidio, haec apost. ejꝰ ecclesia nūquā a viā veritatis in qualibet erroris parte deflexa ē. Hujꝰ auctoritate, utpote Apostolorꝰ omniū principis, semper omnis cath. Xti ecclesia ē universales synodi fideliter amplectentes in cunctis secutae sunt: omnesq venerabiles PP apostol. ejꝰ doctrinā sunt amplexi, per quā ē probatissima Xti luminaria claruerunt, quā ē sancti ac orthodoxi venerati ē secuti sunt: haeretici aute falsis criminationibꝰ ac derogationū odiis insecuti. Haec enī apostol. Xti ecclesia per Dei gratiā a tramite apostol. traditionis nūquā errasse probabitur nec haereticis novitatibꝰ depravata succubuit: sed ut ab exordio Xtianae fidei percepit ab auctoribꝰ suis Apostolorꝰ Xti principibꝰ, illibata finetenꝰ permanet, secundū ipsiꝰ Dom. Salvatoris divinā pollicitationē, Petre, Petre, ecce Satan expetivit vos etc. Ego aute pro te rogavi, ut nō deficiat fides tua. Ē tu confirma fratres tuos. Quod apostol. pontifices, meos praedecessores, confidenter fecisse semper ē cognitū:
Cf. etiā act. 18.

In synod. VII gener. act. 2 lecta et probata est Hadriani I epistola, quae ecclesiā Rom. definitur caput esse omnium eccles.

In VIII synod. gener. confirmatus ē libellus Hadriani II cū professione fidei, quā dedimus in hisce excerptis fol. 2. bi patres in haec verba consenserunt: Sequentes in omnibus apostol. sedē speramus, ut in una communione quā sedes apostol. praedicat, esse mereamur: in qua ē vera ē integra christianae religionis soliditas. Quare nō consentientes sedi apostol. eorum nomina inter sacra mysteria nō sunt recitanda.

Iidem PP. approbaverunt epistol. Ignatii Patriar. Cp ad Hadr. ejusdē argumenti. – approbaverunt quoque libellum Rom. ecclesiae ē synodū Nicolai profitentē eandē doctrinā – atque in postr. sessione can. 21 Rom. sedē appellant sedē Petri principis Apost. –

Synodus sub Nicolao celebrata: Si quis dit dogmata vel decreta pro cathol. fide aut ecclesiae disciplina a sedis apostol. praesule promulgata contempserit, a. s.

Quā sententiā Lucius III suā fecit.

Leo IX in epist. ad Petrū Antioch.: s. rom. ē apostol. ecclesia caput esse omniū ecclesiarum ad quā majores causas esse referendas. „Concilia omnia ē sanctus sanctorum, rex regū, confirmat.

Concil. Later. sub Innoc. III: Nolumus quidquam abbati Joachim derogari, cū omnia scripta sua assignari mandaverit, apostol. sedis judicio approbanda vel etiā corrigenda, firmiter confitens se illā fidem tenere, quā Rom. tenet ecclesia, quae disponente Dom. cunctorum fideliū mater ē ē magistra.

Concil. Lugd. sub Gregor. (de summa Trin. in 6,) praeterea in c. Ubi periculū, de electi. in 6: Rom. pontif. esse vicariū J. Chti, successorē Petri, rectorē ecclesiae universalis. –

Concil. Lugd. sub Innoc. IV (de homil. cap. unico)

Concil. Viennense sub Clem: dubia fidei declarare ad sedē apostol. duntaxat pertinere.

Concil. Trid. sess. VII: Si quis dixerit in Rom. Ecclesia, quae omniū ecclesiarum mater ē ē magistra,

nō esse verā de baptismi sacramento doctrinā, a S.
PP. concilii Florent: Definimus sanctā apost. sedē
ē Rom. pontificē in universū orbē tenere primatū,
ē ipsūq pontificē Rom. successorē esse B. Petri
principis Apostolorū ē verū Chti vicariū totiusq
ecclesiae caput ē omniū Christianorū patrem ac doc-
torē existere ē ipsi in B. Petro pascendi ē guber-
nandi universalē ecclesiā a D. N. J. Chr. plenā
potestatē traditā esse; sicut in gestis oecumenicorū
conciliorū continetur.

—

Cap. VII rationibus theol. probatur Rom. Pontifex
in fidei controversiis finiendis errare nō posse.—

Rom. pontificē in Petri locū, fidē, auctoritatemq suc-
cedere, ecclesia ab Apostolorū tempore semper agno-
vit.
Quod ne Ariani quidē negare potuerunt. Sozom.
lib. IV. c. 15. 16.

Ad Rom. ~~ecclesiam~~ sedem epos ecclesiarū in causis quibusq
gravissimis semper provocasse, ab illiusq ore fideles
fidei semper oracula petiisse, illiusq judiciū cathol.
omnes in religionis controversiis expectasse, illiusq
denique ē vi ē auctoritate sacra omnia efflagi-
tasse concilia, quae maxime ~~adeo~~ certū ē manifestū ē

—

Si legū Chti interpres nullus sanior ē quā per-
petuus ecclesiae usus, ecclesia vero in fidei reli-
gionisq quaestione ac caeteris gravissimis contro- ~~quaest.~~
versiis nō ad Antioch. Alex. Cp. Ephes. Mediol.
Paris. Colon. Tolet. aut Braccarensē epos, sed
ad Romanū omni semper aetate recurrit: quis
dubitet, hanc esse, quē ut successorē Petri
ita quoq doctrinae Apostol. magistrū quaestio-
nūq de fide judicē habemus?

Ipso etiā rerū experimento comperimus, Chti
de Petro ē successoribus vaticinia in ecclesiā Rom.
manifestius impleri. Hanc enī constat firmē ē
immobilē in fide ē auctoritate Petri permansisse.
ē cū caeteras Apostolorū ecclesias vel ab infidelibus
occupatas, sine fidei vestigio, vel ab haereticis
aliquando afflictas viderimus: at adversū hanc

unā Rom. sedē nec pagani nec haeretici praevalere potuerunt. –

Si in definienda fidei quaestione Rom. eps errare posset, redditur stati incerta multarq haeresū condemnatio: quū pleraeq nō generalis alicujq concilii, sed Rom. ecclesiae judicio ac decreto fuerint condemnatae.

Si inter PP. concilii ē controversia, necesse ē judicē adesse ad litē componendā; cujq tamen judiciū, si errare posset, incertū erit. Judex autē nullq inter patres (concilii) dissidentes agnitq est, nisi solq Rom. pontifex.

Declarat hoc manifeste ecclesiae consuetudo. Numquam in causis fidei admissa ē appellatio a sedis rom. judicio sed haereticos ab ea damnatos ecclesia semper haereticos habuit. Si vero Rom. sedis esset fallax judiciū, conciliū autē certū ē verū, injuste ē contra sanā rationē denegaretur appellatio a sede Rom. ad synodū generalē.

Si praeterea ad damnandos haereticos opq foret concilio gener. profecto impune liceret haereticis ecclesiā devastare; quū saepissime perdifficilis, immo nonnunquā plane impossibilis sit gener. concilii congregatio.

Sin autē quaeratur, sitne haeret. assertio Rom. ecclesiā degenerare ut ceteras posse, apostolicā sedē posse a recta fide deficere, indubitanter affirmativa ferenda ē responsio. Ad quod permovemur summorq theolog. nobilitate ē auctoritate.

Sane Hieron. profanū esse ē perjurū dicit, qui cathedrae Petri ē Rom. sedis fidē non fuerit secutq (De nomine hypost. ad Damas.) Cypr. (de simpl. prae. 3) alienū eut esse, profanū esse, hostē esse, qui universalis ecclesiae nō tenet unitatē. h. e. lumen unū unde multi radii:

radicē unā, unde multi rami; fonte unū, unde multi rivi; petra unā supra quā ecclesia aedificata ē; unū Pontificē, qui ceteros omnes sua ē vi ē auctoritate contineat. A quo si radiū tollas, extinguatur; si frangas ramū, intereat; si praecindas rivū, arescat.

Idē Cypr. ep. IV. 9 – Qui cathedrā Petri, supra quā fundata ē ecclesia, deserit, in ecclesiā esse nō confidat.

Ambros. de excessu fratris c. 7. pro eodē habet, catholicū esse ē cū Rom. ecclesia convenire

Idē affirmant Gregor. Leo, Nicolaus

In Concil. Complutensi, confirmato a Sixto IV, damnatq ē Petrq Oxoniensis, quod assereret, Ecclesiā urbis Romae errare posse.

Coactq ē recantare errorē suū hanc in formā:

9

[library stamp, illegible]

De Ecclesiae Romanae auctoritate.

Ita inscribitur liber VI Melchioris Ca De locis theologicis. Primo autem capit continentur adversariorum argumenta, quibus Petri successorum auctoritas infallibilis oppugna quae postea breviter recensere in animo est nob. Neque praetermittimus causas, ob quas inter locos theologicos Romanorum Pontificum auctoritatem quintam posuit, non primam.

Tertio demum capite auctor tres enunciat p positiones quibus declarat Petri in fide firmitatem ad successores ejus derivari.

Prima sic habet: Petrus Ap. fuit a Christo institutus pastor Ecclesiae universalis.

Probatur testimonio Jo. c. 21 pasce oves meas. „Qui enim non distinxit inter has oves et illas alienas a suo demonstravit ovili, quae Petrum pastorem non recognoscerent." Ita argumentan Innocentius (De majo. et obe. c. Solitae) et Bernard. de consid. ad Eugen. c. 6

I.

Książęta świeccy i Stolica Św.

Książęta średniowieczni uważali za główne, jeśli nie najgłówniejsze zadanie swoje, opiekowanie się Kościołem, karcenie jego synów nieposłusznych, odpieranie jego nieprzyjaciół.

Karol W: Chcemy i rozkazujemy, aby wszyscy, od najniższego do najwyższego słuchali kapłanów swoich, jako Boga Najwyższego, którego kapłani są jakoby posłami. --- a potem grozi nieposłusznym utratą zaszczytów, przebywania w pałacu cesars: i t. d. – Capit. coll. ed. Labbé IX. p. 231. 232.–

To samo Ludwik Pob: w liście do Eugen. II.

Syn jego Karol Łysy, że P. Bóg tak rozdzielił władzę duchowną i królewską, ut qui sancti docerent pontifices et ipsi implerent et impleri facerent devotissimi reges. Lupus Ferrar. ep. 81. – Zob. także Capitul: Caroli Calvi tit. 41. c. 1. – coll. Sirmondi.

Król ang. Edgar w r. 969 oświadcza S. Dunstanowi swą gotowość do współdziałania, aby karą biskupią a powagą król. źli zostali wyrzuceni z Kościoła, a pobożni do niego wprowadzeni.—

II.

Książęta świeccy uznawają jurysd. Kościoła w sprawach świeckich.

Karol Łysy w skardze przeciw Arcyb: Wenilo z Sens w r. 859 (Libell. proclam. Hard. conc. V. 488. Hefele IV. 197) powiada, że nikt jego, króla ukoronowanego, nie mógł pozbawić państwa, bez poprzedniego sądu biskupiego, bo oni go ukoronowali, przez nich Bóg głosi wyroki swoje; ich ojcowskim ~~napomnieniom~~ skarceniom i karom gotów się poddać i teraz jest im poddany. –

Podobnież sądzili Ludwik Pob. oraz inni jego synowie.

Lotar II, dla cudzołóstwa z Waldradą a odpędzenia prawowitej małżonki Theutbergi, zagrożony klątwą, lękając się, że krewni zabiorą mu koronę, pisze więc do Mikol: I, że gotów mu być posłusznym we wszystkiem, byleby nie musiał oddać władzy jego komu innemu. – Baron. a. 866. n. 37 sq.

Hadryan II usiłuje bronić Ludwik. II, brata Lotarowego w r. 869 od Ludwika Niemca i Karola Łysego – Baron. a. 869. n. 93. sq.

Ekskomunika panujących została odebrana biskupom krajowym na rzecz stolicy apost. Schmalzgr. V. Decret. Tit. 39. §1.

III 12

Książęta podlegają Stolicy Św: w życiu domowem.

Grzegorz V zmusza Króla Roberta do zerwania kazirodczego małżeństwa z Bertą, to Król uczynił naraźnie w r. 1000 potem żył przykładnie aż do śmierci r. 1031.

Filip I, w półwieku po Robercie, zaczął sprzedawać kościoły a życie wiódł niemoralne. W r. 1073 Greg. VII zagroził mu ostróżnie praw Kościelnych i wypowiada nadzieję, że albo porzuci symonią, albo też Francuzi, klątwą przerażeni, wypowiedzą mu posłuszeństwo.

Król na to nie miał nic do nadmienienia i oświadczył, że usłucha papieża. Prawda że nie dotrzymał obietnic a w r. 1092 rozwiódłszy się z małżonką Bertą, żył z Bertradą Montfort żoną hr. Andegaweńskiego. Biskupi niektórzy zezwolili na te nieważne śluby, ale Urban II wyklął go na soborze w Clermont r. 1095, chociaż tymczasem Berta była umarła. Dopiero Paschalis II w r. 1104 zdjął z niego klątwę.

Klątwa ta nie pociągnęła za sobą utraty Korony – bo Król okazywał się raczej słabym, aniżeli krnąbrnym – zresztą grzech jego, jakkolwiek wiódł do wielkiego zgorszenia, nie był zwrócony wprost przeciw Kościołowi lub wierze.

Jednakże przez owe 15 lat interdyktu, nunquam diadema portavit nec purpura induit neq. solemnitate aliqua regio more celebravit – Odor. Vital. H. E. VIII. a. 1092.

a (biskup) Ivo narzeka, że niektórzy biskupi i dworzanie podczas świąt kościelnych wkładali Królowi koronę, czego inni, po zakazie legata papież

czynić nie chcieli. Iwosp. 66. i 67.
W Anglii król Edgar, zgwałciwszy zakonnicę, przez siedm lat nie nosił
korony. —

IV.

13

Książęta pod jurysdyk: Stolicy S. w sprawach domowych.

Filip August, po śmierci pierwszej żony Izabelli, zaślubił Ingeburgę, siostrę króla duńsk. Kanuta III - 14. sierp. 1193 - potem od siebie oddalił, do więzienia wtrącił a zaślubił powtórnie Agnieszkę z Meran. Zezwolił na rozwód sobór biskupów w Compiègne - ale Celestin III 1195 ogłosił ów rozwód za nieważny i stanął w obronie Ingeburgi. Sprawa przeciągnęła się do rządów Inno: III. którego legat Piotr na synodzie w Vienne obłożył króla klątwą w r. 1200. Król się zgodził ale niedaremnie. Po zniesieniu klątwy w tymże roku Inno. III bronił stale Królowej Ingeburgi i w końcu w r. 1213 znowu z małżonkiem połączył po niesłychanych krzywdach i prześladowaniach biednej kobiety.

Podobne sprawy często przychodziły pod trybunał aposto: Celestyn III rzuca klątwę na króla Leona za kazirodne małżeństwo z córką król. portug: a Innoc. III tegoż króla za zaślubienie córki króla Kastyl:

16/120 - 8
128

V   14

Wyższość hierarchii nad władzą świecką.
Konstantyna W: słowa pamiętne u Rufina H. E. I. 2.
Deus vos constituit sacerdotes et potestatem dedit de nobis
quoque judicandi, et ideo nos a vobis recte judicamur,
vos autem non potestis ab hominibus judicari... Vos etenim
a Deo nobis dati estis Dii et conveniens non est ut homo
judicet Deos, sed ille solus, de quo scriptum est: Deus stetit
in synagoga Deorum, in medio autem Deos dijudicat.
List Sergii Konst: Dico enim, ut se veritas habet, sacerdotum
judicium ita debet haberi ac si ipse Dominus residens
judicet. – L'abbé. Conc. I. p. 1455 ed. Ven.
Theodos. W. poddaje się wyrokowi Ambrożego S.
Henryk IV. w r. 1076 oświadcza, że za odstępstwo od
wiary może być złożonym z tronu – nec pro aliquo
crimine, nisi a fide (quod absit), exorbitaverit, deponendum.
Cf. Baron. a. 1076. n. 20.
Fryderyk Rudobr: 1160 w Pawii przypisywał sobie
prawo zwoływania soborów powszechnych, jak to
czynili, wedle niego, Konstantyn W. Teodozy, Justynian
mimo to powtarza słowa Konst: Deus constituit vos sacerdotes
et potestatem vobis dedit de nobis quoque judicandi.

VI. Wyższość hierarchii nad władzą świecką.

Ludwik VI. fran. na soborze remeńskim 1119 oskarża przed Kalixtem II króla Henr. I. ang.

Stefan z Blois, kuzyn Henryka I ang: wstąpiwszy na tron, domaga się od Innoc. II [illegible] potwierdzenia, ale doznaje licznych upokorzeń, za krzywdy Kościołowi wyrządzone.

Marya królowa aragoń. oskarża przed Innoc. III hr. Montpellier, że jej zatrzymuje posagowe zamki, a ten znowu oskarża ją o usurpacyą - Innoc. ep. XVI. ep. 23. XV. ep. 104.

Hrabiowie flandr: proszą stolicę rzym: o opiekę przed królem franc: a ich posłowie 1299 (29 grud) uznają papieża najwyższym sędzią w sprawach duchownych i świeckich: w pierwszych, bo jest namiestnikiem Chrystusa, w drugich, bo jest przełożonym cesarza, a cesarz zwierzchnik wszystkich książąt świeckich.

VIII 16

Wyższość hierarchii nad władzą świecką.

Samozwańcy cemprzedzej ubiegają się o potwierdzenie apo:-
n. p. Swerus Norwegczyk wymyśla bullę Celestyna III. zo
co ukarany od Innoc. III, który wcale uznał syna jego -
Inno. III. ep. I. 382 - 384. VI. ep. 214.

Ubiegają się królowie o tytuły, nadane im przez papieży -
najstarszy z tych tytułów franc: Króla i christianissimus.
Jenne Henryk VIII potrzebował się i uciekał się z tytułu: defensor fidei
Pallavic. Trid. II. c. 1. n. 8. a po nim portugalski zostaje
fidelissimus. Bened. XIV. Const. Maxima 23 dec. 1748.

Karol Łysy a po nim syn Ludwik od Jana VIII mianowani
tezbymi radziemi i godności, nieraz biskupów przypomnianemi.
Joan. VIII. ep. 87 ad Lud. Balbum: Te quoq. carissime
fili, ad vicem genitoris vestri D. Caroli perpetui Imperatoris
Aug. a secretis consilio meo consiliarium.

Aby biskup. Król Ferdyn: oświadcza się za Alexandr. III
prześladowany przez Fryd. Rudobr: i antypapieża - pisze
do niego: vestrum cum toto regno meo suscepi dominium.
Migne, lat. 200. p. 1370. n. X

Wiszcząc wszystkim papieżowi polecono mu wszystkie
ważne sprawy chrześcijaństwa - Migne lat. 207. p. 463. 464.

Otto IV niem. (brunświcki) uznaje papieża: ojcem i panem
a jego synal Filip wynosi sprawiedliwości i mądrości stolicy
apost. - Inno. III. l. X. ep. 215 - w sprawie biskupa Waldemara.
VIII. ep. 192 - 193. X. ep. 41. XI. ep. 10. XII. ep. 63.

VIII. 17

Wyższość hierarchii nad władzą świecką.

Alex. III. ociągał się (tak. zdawało się) z protekcyą Arcybiskupa Tomasza Becket, prześladowanego przez Henry: II ang. dwór franc: duchowieństwo, panowie z tego powodu obrzeni: Jan Salisb: bawiący podówczas we Francyi ep. 198 ad Alex. III. (Migne 199. p. 218) Utinā essent aures vestrae ad ora regis ē optimatū Franciae! Utinā audiretis, quom° vobis insultant hostes Ecclesiae ē fere universi detrahunt vobis.

Wilhelm z Chartres do tegoż: (Migne 200. p. 1409. n. 4) Exspectat christianissimus rex Francorum, exspectant eccles ē optimates regni, quā opē adversus tyrannū saevientē feretis Archepō pro justitia exulanti.

Filip hr. flandr. do tegoż (ib. p. 1393 n. 36. Exsurgatis ira vestra ē inimicos Eccl. debellate ē nū erit Deo vobiscū. –

Sam Ludwik VII pisze w tej sprawie do papieża, dodawszy jednak: no ē nostrū, vos, qui dominus estis, reprehendere (Migne 200 p. 1376. n. 17.

tak samo Królowa – ib. p. 1380 n. 22. Vobis sicut patri loquor ē domino, cujus honorē dominus meus rex ē ego ē totū regnū nostrū desideramus ut propriū

Po zabójstwie arcybiskupa tenże Król Ludw. – ib. p. 1378 n. 20 domaga się przed kieg sprawiedliwości na króla angiel:

IX. — Wyższość hierarchii nad władzą świecką. 18

Po zabójstwie Św: Tomasza Henryk II przebłagał papieża w r. 1172 mocno pogodził się z Kościołem – w r. 1173 prosi papieża o pomoc przeciw buntującym się synom i oddaje ~~Anglię~~ się lennikiem papieskim – Mig: 200. str. 1389.
Vestrae jurisdictionis ē regnū Angliae ē quanto ad feudatarii juris obligationē vobis dūtaxat obnoxiq teneor. Experiatur Anglia, quid possit R. P. ē quia materialibq armis nō utitur, patrimoniū B. Petri spirituali gladio tueatur.. In fide illiq, per quē reges regnant, vestrae magnitudini promitto me ē dispositioni vestrae in ōibq pariturū.

Przysięga jego tak brzmi: juramq qq a Dom° P. Alexandro ē successoribq ejq catholicis recipiemq ē tenebimq regnū Angliae.

W r. 1192 króla Ryszarda (Lwie serce) wracającego z Palestyny przytrzymał Leopold austr: na rozkaz Henryka VI. i ~~trzy~~ więził do r. 1194 – Matka Ryszarda Eleonora pisze do Celestyna III, prosząc o wybawienie syna z więzienia a sekretarzem jej wtenczas Piotr Blessensis (z Blois): powiada mu że P. Bóg dał Piotrowi ~~…~~ przeto panowanie nad wszelką władzą: żaden król, żaden cesarz lub książę

nie jest wyzwolony z pod Twojej jurysdykcyi – i niech się papież nie broni wymówkou, że ma tylko władzę nad duszami. „Wystarcza, że powierzono dusze tych, co trzymają syna mego w więzieniu. A to nasz Tatarz dla Ciebie. Przeto błagam, na imię boży, wróć mi syna mego i t. d. Petrus Bless. ep. 144–146.

Podobnież Bernard S. do Inno. II ep. 198.

Ryszard wyskarżony wolności żąda od Stolicy Apo: aby wymogła na cesarzu Henryku VI i księciu jego Leopoldzie zwrotu okupu – oraz by zmusiła króla franc: do wydania kilku zamków, a króla Nawarry do oddania posagu córce – Inno. III gorąco zajął się temi sprawami – L. I. ep. 236. i 242. – pisze do arcyb: Magdeb: i do Leopolda o zwrot wykupu – królowi Nawarry zagraża klątwą a króla: franc: upomina. Stąd długie spory. –

Po śmierci Ryszarda 1199 wdowa jego Berengara ucieka się do Inno III (L. VII. ep. 168) aby jej bronił od króla Jana, następcy i brata Ryszardowego, zabiera którego jej posag – a Inno: pisze (VII. ep. 168) pod r. 1204 energiczny list w tej sprawie do biskupów angiel:

X.

Wyższość hierarchii nad władzą świecką.

Książęta jeżdżący na wyprawy krzyżowe, zostawali pod szczególną opieką Stolicy S.

Cesarz Łaciński w Konstanty: Baldwin wzięty do niewoli przez Bulgarów, brat jego Henryk udaje się do Inno: III jako do summi et praecipui, imo unici spei nostrae refugii et fundamenti, qui solus prae filiis hominum et principibus et regibus in quantalibet potestate constitutis nobis potestis succurrere. Inno. III. L. VIII. ep. 131 – zob. Mig. 215. p. 709. T. 21 f. p. 292 i n.

Król Waldemar duński jedzie nawracać Finlandyę – papież zabezpiecza państwo jego od napadów niem. Inno. L. XII. ep. 102–104.

Ponieważ nie było innej władzy międzynarodowej, książęta cieszyli się, że namiestnik Boży potęgą religijnego wpływu zmuszali narody do zgody, do wzajemnej przychylności, czego żadna moc fizyczna otrzymać nie mogła.

Czuli i zrozumieli, że państwa chrześc. nie mogą wobec głowy Kościoła zająć innego stanowiska, bo to ojciec tej samej rodziny, reprezentant sprawiedliwości, mściciel krzywd wszelkich, karzyciel występków, który bez

względu na osoby, ~~bez~~ na korzyść prywatną, tylko Bogu odpowiedzialny, mógł rozstrzygać międzynarodowe spory. Bo tem doskonalsze będzie prawo międzynarodowe, im wspólne będą miały narody pojęcie o ludzkości —
2) im ~~bardziej~~ bliższe poczują do siebie pokrewieństwo.
Jedno i drugie zostało do najwyższego stopnia wyrobione przez Chrześc.”

Wpływ hierarchii nad władzą świecką

Papieże, na żądanie Królów potwierdzali często ich ustawy, wyroki, działa wszelkiego rodzaju.

1) Potwierdzają ugody Książąt wzajemne –

Inno. III. potwierdza r. 1198 ugodę Ryszarda ang: z arcybiskupem Rouen – L. I. ep. 108.

Króla franc: z Baldwinem hr. Flandryi ib. ep. 130.

r. 1199 zawieszenie broni pomiędzy Francyą a Anglią L. II. ep. 24. Treugas... ratas habemus et praecipimus inviolabiliter observari

r. 1202 traktat pomiędzy ks. irlandzkim a stryjem jego, zawarty za pośrednictwem polik. biskupów L. V. ep. 112.

r. 1204 – traktat między Baldwinem Konstyda: a rzeczp. Wenecką – L. VII. ep. 203 – pisze w ep. 207 ces. Baldw: sicut tenemur, rogantes, ut dictas conventiones ratas habeatis et eas auctoritatis apost: munimine confirmetis.

W r. 1214 prosi Król fran: Ludwik Inno: III o potwierdzenie ugody, zawartej z hr. Blanką z Szampanii Migne T. 216. p. 976

Jan bez ziemi o potwierdzenie ugody, zawartej z Królową wdową Berengarią – Migne T. 217. p. 308.

II. Potwierdzają papieże prawa wydane przez książąt świeckich: Honory II (1125-1130) prawo Henryka V de jure jurando a clericis nō dando.

Inne przykłady u Hergenröthera str. 106.

III potwierdzają wyroki

Hadryan IV. r. 1156 wyrok Ludw. VII fran. przeciw ks. burgund.

IV. potwierdzają przywileje

np. Inno: III r. 1204 przywileje nadane czeskim królom przez cesarzów

a 1205 nadane miastu Kolonii

V podziały państw:

Inno: III potwierdza porządzenie Mieszka Krakowa

L. XIII. ep. 82. Boleslaus quondam Poloniae dux ... h. perpetuis temporibus observari praecipiens per Sedem Apost: obtinuit approbari.

VI. testamenty –

np. Inno. III. testament króla Sancio portug: r. 1211. L. XIV ep. 58: quae omnia suppliciter postulasti per Sedem Ap. confirmari.

VII. donacye

np. 1209 donacye Henryka ces. Konstant.

L. XIII. ep. 34. 35.

1210 – Fryderyka II uczyniona cesarzowej Konstancji

L. XIII. ep. 84.

VIII odwołanie donacyi

r. 1211 odwołanie donacyi, zrobionych za małoletności swojéj przez króla Pedra II portug. – L. XIV. ep. 28.